

Спеціалізованій вченій раді
К 26.130.04
Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права
«КРОК»

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук
Штань Марини Володимирівни
на дисертацію Гука Олега Вікторовича
«СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ПАРАДИГМІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.03 –
Економіка та управління національним
господарством

Актуальність теми. В економічній науці проблема національної конкурентоспроможності є однією з ключових. Очевидно, що саме у межах розв'язання проблеми національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації вирішується проблема формування стратегії та політики довгострокового соціально-економічного розвитку. Разом з тим багато аспектів цієї проблеми розроблені недостатньо. Зокрема, дискусійним та таким, що потребує подальшого дослідження, залишаються трактування конкурентоспроможності національної економіки, не створені теоретико-методологічні основи дослідження інноваційного забезпечення конкурентоспроможності економіки, недостатньо проаналізовано процес формування інноваційної системи в Україні, основні джерела та напрями її розвитку. Конкурентоспроможність національної економіки можна визначити як здатність національних економічних суб'єктів витримувати конкуренцію на світових ринках завдяки створенню в країні таких умов

господарювання, що забезпечують суб'єктам можливість підвищувати інноваційну активність й ефективність, а в результаті досягати високого рівня добробуту.

Конкурентні переваги і конкурентоспроможність тісно між собою пов'язані. Конкурентні переваги, що характеризують об'єкти чи суб'єкти господарювання, є факторними ознаками, а конкурентоспроможність — результуючою. Виходячи із теорії Портера, конкурентоспроможність є проявом системи багатьох факторів, які створюють різних конкурентні переваги залежно від конкурентного середовища. Несвідомим елементом ринкового механізму є конкуренція, яка в умовах глобалізації зростає та змінюється її суть, форми, методи. Вони характеризують послідовність економічного зростання, в основі якого — процес підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Отже, дослідження стратегії підвищення конкурентоспроможності національної економіки має важливе як теоретичне, так і практичне значення. Особливої актуальності воно набуває в кризових і посткризових соціально-економічних умовах, в яких економіка України опинилася сьогодні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у відповідності до планів науково-дослідних робіт Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання Міністерства економічного розвитку та торгівлі, в межах держбюджетної теми: «Прогнозування основних показників економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018-2020 рр.» (номер державної реєстрації 0218U002402), в якій особистий внесок автора полягає в аналізі соціально-економічного розвитку міста Київ та формуванні пропозицій щодо розробки стратегії розвитку міста до 2020 р.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наведені в дисертаційній роботі наукові положення, нові формування, висновки і пропозиції є належною мірою обґрунтованими і відповідають як основним напрямам розвитку економічної науки, так і

об'єктивній реальності підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації. Наукова новизна роботи визначається поставленою метою і завданнями дослідження, яка ґрунтується на сучасній теоретичній платформі.

Дослідження проведене на основі опрацювання широкого наукового матеріалу, великого масиву даних, вивчення національного і міжнародного досвіду з даної проблематики. Дослідження автора характеризується системністю підходу та достовірністю наукових результатів. Значущість, масштабність і виваженість поставлених і розв'язаних в дисертації теоретичних питань стратегії підвищення конкурентоспроможності національної економіки є характерними рисами дисертаційної роботи.

Новизна наукових результатів дисертаційної роботи. Важливим є те, що автором здійснено подальший розвиток понятійно-категоріального апарату дослідження, зокрема, трактування ієрархії конкурентоспроможності національної економіки, відмінність якого від вже існуючих полягає у визначенні соціально-економічного змісту конкурентоспроможності на різних рівнях національної економіки, що поглибило теоретичні засади концептуального виміру конкурентоспроможності (с. 17-27).

З наукових позицій дисертантом досліджено чинники управління конкурентоспроможністю національної економіки (с. 39-43). Автором здійснено системне дослідження взаємного зв'язку між різноманітними показниками конкурентоспроможності національної економіки (с. 44-48). Особливої уваги заслуговує вдала спроба автора розкрити динаміку конкурентоспроможності у контексті сталого розвитку національної економіки (с. 54-62).

Важливим для розкриття проблеми стратегії підвищення конкурентоспроможності є застосування інструментарію SWOT-аналізу. У результаті порівняння отриманих значень інтегрального індексу

конкурентоспроможності із прийнятими параметричними критеріями рівня економічного зростання зроблено висновок, що загальний індекс конкурентоспроможності української економіки тільки у 2011 р. відповідав «низькому рівню економічного зростання», в інші роки інтегрований індекс конкурентоспроможності національної економіки відповідав рівню «неконкурентоспроможна національна економіка» (с. 71-88). Привертає також увагу й здійснений у дисертації аналіз динаміки цілої низки показників конкурентоспроможності національної економіки – за чинниками зовнішньоекономічної діяльності, технологічного стану та виробничої діяльності, фінансовими та інвестиційно-інноваційними чинниками (с. 90-99).

Досить ґрунтовним є аналіз автором неоіндустріальної стратегії розвитку національної економіки на засадах національної інноваційної моделі. Дисертант робить цілком логічний висновок про те, що лише інноваційний розвиток національної економіки спроможний забезпечити трансформацію України з сировинно-експортної у неоіндустріальну та високотехнологічну країну (с. 123-131). Автором доведено, що сучасна модель системи управління конкурентоспроможністю національної економіки передбачає необхідність формування інституційного середовища, що формується на поєднанні традиційних та принципово нових інститутів, поєднує інструментарій державного регулювання та ринкового саморегулювання, інноваційною ознакою чого має бути стратегічне виокремлення різноманітних блоків інститутів (с. 137-149). Це дає змогу сформувати якісний соціально-економічний вимір конкурентоспроможності національної економіки (161-175).

Теоретична цінність та практична значущість наукових результатів. Дисертація Гука О.В. є кваліфікованим самостійним дослідженням, яке містить обґрунтовані положення та наукову новизну. Автор розкрив новітні проблеми формування стратегії підвищення

конкурентоспроможності національної економіки у вимірі сталого розвитку.

Практична цінність дисертаційної роботи полягає у тому, що результати проведеного дослідження можуть бути застосовані державними органами для розроблення теоретичної бази стратегії підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Такий підхід дає змогу визначати правильні пріоритети та реалізувати ефективну державну політику. Результати впроваджено дисертації впроваджено у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України (довідка № 3032-06/38150-09 від 26.10.2017 р.); Романівській державній районній адміністрації (довідка № 2264 від 23.10. 2017 р.); ТОВ «Фінансова компанія «Сучасна нерухомість» (довідка від 2018 р.); Компанія з управління активами «Українське інвестиційне товариство» (довідка № 602 від 07.12.2017 р.); ТОВ «Київська біоенергетична компанія» (довідка №184 від 11.06.2017 р.); Компанія з управління активами «Інвест-консалтинг» (довідка № 822 від 18.08.2017 р.). Науково-методичні результати дисертаційної роботи використовувались у навчальному процесі Київського університету ринкових відносин (довідка № 571 від 20.06.2017 р.).

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих наукових працях. Основні ідеї, результати та висновки дослідження висвітлено у 20 наукових працях загальним обсягом 8,09 друк. арк. у тому числі 5 статей у фахових наукових виданнях, 2 статті у наукових періодичних виданнях та 6 – у міжнародних виданнях.

Оцінка ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації. Автореферат дисертації відповідає основним науковим положенням, висновкам і пропозиціям, сформульованим у дисертаційній роботі.

Зауваження та дискусійні питання. Високо оцінюючи обґрунтованість наукових положень і висновків дисертації, їх

достовірність і новизну вкажемо все ж на ряд критичних зауважень і дискусійних положень.

По-перше, відомо, що перший розділ дисертаційної роботи повинен містити глибокий теоретичний аналіз проблем, окреслених метою. Однак автор вже у першому розділі аналізує місце України у цілому ряді рейтингів (с. 58-61). Вважаємо, що такий аналіз доцільніше було б провести у другому розділі.

По-друге, звертає на себе увагу й той факт, що тема дисертації завершується словами «... у парадигмі сталого розвитку», однак у назвах ні першого, ні другого розділів немає згадки про сталий розвиток. Так само до назви жодного з розділів чи параграфів не внесено категорії «парадигма», яка містить у формулюванні теми. Однак відомо, що назви розділів повинні бути спрямовані на розкриття теми дисертації загалом, бути чітко пов'язаними з нею.

По-третє, рівень проведеного аналізу можна було б посилити, якби автор розглянув у другому розділі механізм впливу інструментарію фіскальної та монетарної політики на конкурентоспроможність національної економіки.

По-четверте, п. 3.1 має назву «Неоіндустріальна стратегія розвитку національної економіки». Формулювання проблеми у такій площині є вкрай актуальним для української економіки (с. 123-137). Однак при цьому автор ніяким не пов'язує згадану стратегію з проблематикою підвищення конкурентоспроможності національної економіки, що було б цілковито логічним, виходячи з мети дисертації.

Однак висловлені зауваження не знижують загальної теоретичної і практичної цінності дисертаційного дослідження.

Загальний висновок. Викладене вище дозволяє зробити висновок, що представлена дисертаційна робота містить науково обґрунтовані положення, які в сукупності розв'язують важливе завдання, пов'язане з поглибленням теоретичних основ стратегії підвищення

конкурентоспроможності державного регулювання інвестиційного процесу в Україні та обґрунтування практичних рекомендацій щодо її вдосконалення. Дисертаційна робота відповідає вимогам п. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07. 2013 р. (зі змінами та доповненнями), а її автор Гук Олег Вікторович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент

кандидат економічних наук,

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Національної академії управління

[Handwritten signature]
М. В. Штань